

JEDNOTA ŠKOLSKÝCH INFORMATIKŮ

OBČANSKÉ SDRUŽENÍ

zabývající se informačními a komunikačními technologiemi ve vzdělávání

Vážený pan
Ing. Stanislav Karabec, Ph.D.
ředitel odboru 25
MŠMT
Karmelitská 7
118 12 Praha 1

Podněty ke koncepci karierního systému učitelů v oblasti využívání informačních a komunikačních technologií (ICT).

Vážený pane řediteli,

Naše občanské sdružení *Jednota školských informatiků* sdružuje učitele informatiky, ICT metodiky a správce školních počítačových sítí na českých ZŠ a SŠ. Někteří z našich členů byli z titulu svého pracovního zařazení ve školách osloveni v souvislosti s Vaším dopisem č.j. 32057/2010-25 ze dne 2. prosince 2010 a byli vyzváni, aby formulovali svá stanoviska ke koncepci nového karierního systému. Současně se obrátili na Výkonný výbor JSI s podnětem, aby také JSI zaslala své stanovisko k připravovanému kariernímu systému zohledňující zejména aspekt znalostí a dovedností potřebných pro účelné využívání ICT ve vzdělávání v regionálním školství, protože jedním z nejdůležitějších cílů naší Jednoty je aktivně přispívat k efektivnímu zavádění a využívání ICT ve vzdělávání. Po konzultaci s PhDr. J. Miklovou a upřesnění požadavků si Vám dovoluujeme zaslat následující podněty. JSI tak navazuje na své aktivity z minulých let, např. na účast v diskusi k tvorbě standardu kvality profese učitele.

Za jednu z trvale podceňovaných oblastí přípravy a budoucích i stávajících učitelů považujeme jejich *funkční gramotnost v oblasti informačních a komunikačních technologií*.¹ Přestože v minulosti prošla většina učitelů školením úrovně Z, resp. P v rámci projektu *Státní informační politiky ve vzdělávání*, případně jiným vzděláváním v oblasti ICT, značná část z nich účelně a efektivně nevyužívá ICT ve výuce, tj. např. způsobem odpovídajícím strategickým dokumentům MŠMT, jmenovitě akčnímu plánu MŠMT „Škola pro 21. Století“.² Zde jsou v 1. části (teoretická východiska) uvedeny cíle jako např. sdílení a zpřístupnění digitálního učebního obsahu žákům i pedagogům, integrace moderních technologií do školního kurikula, odpovídající ICT vzdělávání pedagogických pracovníků aj., které jsou ve školní

¹ Růžičková, D. *ICT gramotnost*. [online]. c2010-09-20. [cit.2010-10-13]. ISSN 1802-4785. Dostupné na [www: <http://clanky.rvp.cz/clanek/a/9629/9629/ICT-GRAMOTNOST.html/>](http://www.clanky.rvp.cz/clanek/a/9629/9629/ICT-GRAMOTNOST.html/).

² Hausner, M. a kol. *Škola pro 21. století*. [online]. c2009-04-28. [cit.2010-10-13]. Dostupné na [www: <http://www.msmt.cz/uploads/soubory/tiskove_zpravy/Akcni_plan_Skola_21.pdf>](http://www.msmt.cz/uploads/soubory/tiskove_zpravy/Akcni_plan_Skola_21.pdf).

praxi realizovány jen zčásti nebo vůbec ne. Svědčí o tom např. hodnocení uvedené v Tematické zprávě České školní inspekce *Úroveň ICT v základních školách*.³ Také naše vlastní poznatky tyto údaje potvrzují. V rámci své závěrečné práce obhájené na FP TU v Liberci provedl kol. Kudrnáč v r. 2009 pilotní průzkum digitálních dovedností pedagogických pracovníků v základním vzdělávání. Při průzkumu použil metodiku praktického testu analogického *Testu Informační Gramotnosti (TIGR)* společnosti SCIO a zjistil, že průměrná úspěšnost učitelů ZŠ činí cca 57 %, tj. ve škále úspěšnosti je lze zařadit mezi žáky na konci ZŠ a žáky úvodních ročníků čtyřletého gymnázia; výše zmíněnými moduly Z a P přitom prošlo více než 90 % testovaných učitelů. Uvedené příklady jsou v dobré shodě s našimi zkušenostmi z praxe – ať už posuzujeme učitele neinformatických předmětů na základních nebo středních školách z pozice kolegů ve sborech či z pozice vyučujících v programech DVPP, případně CŽV na fakultách připravujících budoucí učitele. Současně je třeba konstatovat, že v obou zmiňovaných šetřeních (Tematické šetření ČŠI a Závěrečná práce O. Kudrnáče) nebyly zjištěny významné rozdíly mezi čerstvými absolventy fakult připravujících učitele a zkušenými pedagogy s dlouholetou praxí. Ukazuje se tedy, že učitelské studijní programy *nezaměřené* na informatiku vesměs neposkytují budoucím učitelům dostatečně kvalitní přípravu v oblasti ICT ani v oblasti tzv. počítačem podporovaných oborových didaktik. *Nedostatečné teoretické znalosti i praktické dovednosti učitelů ve využívání ICT spolu s nedostatečně rozpracovanými a zoládnutými ICT podporovanými oborovými didaktikami považujeme v současné době za jednu z nejdůležitějších překážek uplatňování nových technologií ve vzdělávání v duchu např. již zmiňované Školy pro 21. století.*

V kontextu připravovaného *Dlouhodobého záměru DZ 2011* považujeme za nezbytné výrazně posílit přípravu budoucích i stávajících učitelů pro využívání ICT ve vzdělávání, a to ve dvou oblastech:

- 1) Znalosti a dovednosti ve využívání ICT na úrovni potřebné pro jejich účelné a efektivní využívání ve školní praxi i v osobním životě.
- 2) Didakticko-metodická příprava v oblasti ICT podporovaných oborových didaktik.

Výsledky vzdělávání pedagogů v první oblasti by měly být takové, *aby jejich funkční ICT gramotnost byla přinejmenším srovnatelná s ICT gramotností absolventů škol, pro jejichž výuku získávají nebo získali kvalifikaci* ve smyslu zákona č. 563/2004 Sb, o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů. V oblasti testování výsledků vzdělávání ve využívání ICT došlo v nedávné minulosti k významným pokrokům a bylo připraveno několik srovnávacích testů, které by bylo možno využít, např. teoretické a praktické testy připravované k základní úrovni maturitní zkoušky z informatiky (CERMAT) nebo testy fy SCIO (TIGR, resp. připravovaný srovnávací test GEPARD). Domníváme se, že splněním některého z těchto testů, resp. jiného srovnatelného, by bylo možno podmínit udělení 1. atestace ve smyslu nového rámce kariérního systému.

³ Melichárek, K. a kol. *Úroveň ICT v základních školách v ČR – Tematická zpráva ČŠI ze dne 16. 9. 2009*. [online]. C2009. [cit. 14. 12. 2010]. Dostupné z <<http://www.csicr.cz/file/85157/TZ%20ICT%20z%C3%A1%20C5%99%C3%AD%202009.pdf>>.

Výsledky vzdělávání pedagogů ve druhé oblasti by měly být takové, *aby uměli účelně a smysluplně využívat dostupné ICT ve výuce předmětů své aprobace*. Zde je situace všeobecně složitější, na mnoha fakultách připravujících učitele nejsou ICT podporované oborové didaktiky plnohodnotně rozvíjeny a kvalitní příprava budoucích učitelů pro ICT podporovanou výuku aprobačních předmětů je spíše výjimkou. *ICT podporované oborové didaktiky se musí stát obligatorní součástí učitelských studijních programů a Akreditační komise České republiky by mohla a měla zařadit tuto podmínku jako nutnou pro udělení akreditace každému učitelskému studijnímu programu*. Udělení 1. atestace by pak mohlo být podmíněno studiem akreditovaného předmětu ICT podporované oborové didaktiky zařazeného do studijních programů nově vytvářených k dosažení kompetencí požadovaných karierním řádem a složením odpovídající zkoušky. Současně by mělo být závaznou součástí každého akreditovaného učitelského programu studium všeobecného ICT předmětu zakončeného zkouškou na úrovni znalostního a dovednostního testu uvedeného v předchozím odstavci.

Výše uvedené podmínky by měli analogicky splnit také speciální pedagogové, kteří se specializují na vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami s tím, že druhou oblastí by bylo místo oborové didaktiky *využití ICT ve vzdělávání žáků se SVP*.

Současně navrhuje, aby *ICT gramotnost nebyla v rámci atestací a karierního řádu ověřována u pedagogů, kteří ICT znalosti a dovednosti získali prokazatelně jinak, např. studiem informatiky či kybernetiky zaměřeného vysokoškolského studijního programu, případně studiem pro výkon specializované činnosti Koordinace v oblasti ICT*.

Vážený pane řediteli, v souladu s cíli naší Jednoty školských informatiků bychom rádi přispěli ke zlepšení vzdělávání v informatice a ICT v českých školách a karierní systém učitelů pokládáme za velmi účinný nástroj motivace ke zvýšení ICT znalostí a dovedností pedagogů. Věříme proto, že naše návrhy zvážíte a alespoň zčásti zařadíte mezi principy připravovaného karierního systému.

S pozdravem

Praha 14. prosince 2010

RNDr. Pavel Pešat, Ph.D.
místopředseda JSI
e-mail: pavel.pesat@tul.cz
tel. 723639133

Mgr. Petr Naske
předseda JSI
e-mail: petr.naske@jsi.cz
tel. 608200741